

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНБАЛЫ ПСИХОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

**«6B03107 - Психология» мамандығы бойынша қорытынды емтихан
бағдарламасы**

PS 3227 – Отбасы психологиясы.

3, 4 курс

Күзгі семестр

Оқытушы: Садықова Н.М.

Алматы, 2024

«Отбасы психологиясы» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын
«Жалпы және қолданбалы психология» кафедрасының аға оқытушысы
Садыкова Н.М. жасаған.

« Жалпы және қолданбалы психологияның кафедрасының мәжілісінде
қарастырылды және ұсынылды»
«2024 ж., Хаттама №

Кафедра меңгерушісі _____Мынбаева А.К.

«Отбасы психологиясы» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы

Емтиханға ұсынылатын оқу тақырыптары: Емтиханға силлабуста көрсетілген тақырыптар ұсынылады. Тақырыптың мазмұны жұмыстың барлық түрлерін қамтиды: студенттердің өзіндік жұмысына арналған дәрістер мен тапсырмалар тақырыптары.

Емтиханға шығарылатын оқу тақырыптары:

Қорытынды емтихан тақырыптар бойынша сұрақтарға жауап ретінде жазбаша түрде офлайн режимінде өткізіледі. Тақырыптық мазмұн жұмыстың барлық түрлерін қамтиды: дәрістер мен семинарлардың тақырыптары, сонымен қатар студенттердің өзіндік жұмысына арналған тапсырмалар.

Курстың мақсаты. Отбасыны әлеуметтік-психологиялық құбылыс ретінде және ерлі-зайыптыларға, ата-аналарға және балаларға психологиялық көмек көрсетудің жүйесі ретінде теориясы мен әдістемесі негізінде зерттеу, диагностика, кеңес беру, психотерапия, отбасындағы тұлғааралық қатынастарды түзету қабілеттерін қалыптастыру.

Пәнді оқу нәтижесінде студент қабілетті болады:

- Отбасы психологиясының әдіснамалық негіздерін түсіндіру;
- Қазіргі заманғы отбасы типтерін /модельдерін және неке қатынастарының формаларын зерттеуге әртүрлі ғылыми тәсілдерді талдау әдістерін қолдану;

Отбасындағы психологиялық мәселелерді шешу стратегияларын талдау;

- Ерлі-зайыптылық, бала-ата-ана, сиблингтік және отбасылық-туыстық қатынастардың психодиагностикасын жүргізу негізінде қорытынды жасау және ұсыныстар беру;

- Некеде тұрған және тұрмайтын адамдармен әлеуметтік-психологиялық тренинг және/немесе консультациялық-түзету жұмыстарының бағдарламаларын әзірлеу/жобалау және оларды жүргізу.

Емтиханға дайындалу үшін емтихан тақырыптарының тізімі

Модуль 1. Отбасы психологиялық шындық ретінде .

1. Психологиядағы «отбасы» және «неке» ұғымдары. Неке және отбасы институтының эволюциясы.
2. Қазіргі отбасы: оның типтері, ерекшеліктері, мәселелері. Некенің формалары.
3. Отбасының динамикасы (өмірлік циклі). Отбасының дамуындағы дағдарыстық кезеңдер.
4. Серіктес іздеу және таңдау -психологиялық проблема ретінде. (Эталон мәселесі). Махаббат.
5. Жас отбасы: ерекшеліктері, мәселелері. Бейімделу және үйлесімділік.

6. Ажырасу: факторлар, себептер мен мотивтер. Ажырасу процесінің кезеңдері. Қазақстан Республикасы бойынша статистикалық мәліметтерді талдау.
7. Отбасы - бірегей мәдени-тәрбие орта, тұлғаның әлеуметтену институты. Әкесі мен анасының, ағалары мен апаларының (бауырларының) психологиялық рөлдері. Мінез-құлықты реттеуші ретінде құндылықтар, нормалар, дәстүрлер, әдет-ғұрыптар.
8. Отбасындағы балалардың әлеуметтену ерекшеліктері. Ұлдар мен қыздардың гендерлік және этникалық әлеуметтенуі. Жынысы және жынысы. Сиблинг қатынастарының ерекшеліктері.
9. Үлкен қазақ отбасындағы өзара әрекеттесудің психологиялық ерекшеліктері (көлденең, тігінен, диагональ бойынша).
10. Жүйе ретінде отбасын психологиялық тексеру. Отбасын психологиялық зерттеу әдістерінің жалпы типологиясы. Психодиагностика жүргізу рәсімі. Зерттеу психологының этикасы.
11. Ата-ана мен бала, бауырластар және отбасылық-туыстық қатынастар диагностикасының ерекшеліктері.
12. Отбасына психологиялық көмек түрлері: кеңес беру және психотерапия. Отбасылық кеңес берудің принциптері, ерекшеліктері. Клиентпен жұмыс істеудің психологиялық әдістері (әдістері, әдістері). Отбасылық психологтың этикасы.
13. Отбасылық психологиялық кеңес берудің түрлері мен ерекшеліктері.
14. . Отбасылық терапия: негізгі бағыттары, мақсаттары мен міндеттері, кезеңдері. Отбасы жұмысына әдіснамалық принциптер және жалпы тәсілдер.
15. Жүйелік отбасылық психотерапия: мүмкіндіктері.

ЕМТИХАНҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Емтихан – дәстүрлі жазбаша формадағы емтихан.

Емтихан форматы-оф-лайн

Емтиханды тапсыру күні мен уақыты: қысқы емтихан сессиясының кестесіне сәйкес өткізіледі.

Пән: Отбасы психологиясы. **Нысан:** Стандарттық емтихан: жазбаша. **Платформа:** Univer

№	Критерийі	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
		90-100 балл	70-89 балл	50-69 балл	25-49 балл	0-24 балл
1	Курстың теориясы мен тұжырымда масын білу және түсіну	Жауап барлық үш сұрақтың толық ашылуын (алынған білім шегінде), әр тұжырым мен тұжырымның егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтиды, логикалық және дәйекті түрде құрылады, аудиториялық сабақтардың дамыған тақырыптарын ың мысалдарымен расталады.	Жауап барлық мәселелерді толық емес қамтиды, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдерін, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігін бұзуға мүмкіндік береді. Жауапта стилистикалық қателіктер, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	Жауап билетте ұсынылған сұрақтарды толық қамтымайды, негізгі ережелерді үстірт дәлелдейді, презентацияда композициялық диспропорцияларға, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспектілерінің мысалдарымен көрсетпейді.	Қойылған сұрақтарды дұрыс жарияламау, қате дәлелдеу, нақты және сөйлеу қателіктері, дұрыс емес қорытынды жасау.	Психологиялық кеңес беру мен психотерапияны ң негізгі ұғымдарын, теорияларын білмеу; қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.

2	Практикалық тапсырмаларды орындау	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, дәлелді жауап, содан кейін негіздеме.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, қойылған сұраққа немесе тапсырмаға жеткілікті дәлелді жауап.	Материал фрагменттелген, нақты және мағыналық дәлсіздіктерге жол берілген, курстың теориялық білімі үстірт қолданылған.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткілікті ойластырылмаған жауап жоспары; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктерді қабылдау.	Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және жалпылау жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
3	Теориялық мәселелері бойынша қорытындылар, практикалық тапсырманың нәтижесінің негіздемесі	Ғылыми ережелерді дәйекті, қисынды және дұрыс негіздеу, материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі, олар жалпы дұрыс тұжырымдарға әсер етпейді (+графикалық деректер арқылы негіздеу нәтижелерін визуализациялау).	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жақсы жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, практикалық тапсырманың нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктер бар.	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
4	Жауап беру тілі	Орфографиялық және стилистикалық сауатты; өз дәлелдерін логикалық тұрғыда егжей-тегжейлі баяндау.	Өз дәлелдерін сауатты, ішінара қисынсыз баяндау.	Өз дәлелдерін қисынды емес, ішінара сауатсыз баяндау.	Өз дәлелдерін қисынды түрде ұсынбау; тұрмыстық презентация тілін қолдану, стилистикалық және орфографиялық қателіктердің болуы.	Өз дәлелдерін түсініксіз, қисынсыз, сауатсыз баяндау, тұрмыстық баяндау тілін қолдану.

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы:

Қорытынды баға (ҚБ) = $(\text{Ұ1} + \text{Ұ2} + \text{Ұ3} + \text{Ұ4}) / 4$ К; Ұ – критерий бойынша ұпай саны, К – критерийлердің жалпы саны.

Бағалау шкаласы:

90-100 баллов – "Өте жақсы",

70-89 баллов – "Жақсы",

50-69 баллов – "Қанағаттанарлық",

25-49 – "Қанағаттанарлықсыз",

0-24 – "Қанағаттанарлықсыз" (қолайсыз).

Емтиханға дайындық үшін ұсынылатын әдебиеттер

Негізгі:

1. Кабакова М.П. Психология семьи и брака. Учебное пособие. – Алматы: Қазақ университеті, 2014. – 211 с.
2. Кабакова М.П. Психологические аспекты стабилизации супружеских отношений. Монография. – Алматы: Қазақ университеті, 2015. – 190 с.
3. Шнейдер Л.Б. Семейная психология: Учебное пособие для вузов. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2006. – 768 с.
4. Андреева Т.В. Семейная психология: Учебное пособие. – СПб.: Речь, 2005. – 244с.
5. Мандель Б.Р. Психология семьи: учеб. пособие. – М.: ФЛИНТА, 2015. – 304с.

Қосымша:

6. Ускембаева М.А., Бурова Е.Е., Резвушкина Т.А., Альжанова А.К., Соловьева Г.Г., Салимбаев Е.Х. «Казахстанские семьи -2019»: Национальный доклад. - Алматы: ТОО «Арт Депо студио», 2019 г.— 252 с.
7. Кабакова М.П. Психологические особенности казахской семьи. - Алматы: Қазақ университеті, 2018. – 286 с.
8. David G. Myers. Social Psychology. 7th ed., 2012.
9. Сланбекова Г.К. Особенности совладания с психологической травмой в ситуации распада супружеских отношений: монография. – Караганда, 2017. – 162 с.
10. Практическая психология. Сборник кейсов. Уч.-метод. пособие под общ. ред. М.П. Кабаковой. – Алматы: Қазақ университеті, 2014. – 114с.

Интернет-ресурсы:

11. online-школа "Onege" <https://www.lichnost.kz/>
12. учебные пособия школы "Onege" <https://qazonege.kz/libraries>